

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang“ tillatt.

37. årg.

Bergen, Torsdag 11. januar 1951.

Nr. 2

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Utlandet: Til Danmark,
Sverige og Island kr. 10.00, ellers kr. 16.00 pr. år.

Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang“s telefoner 16 932, 14 850.
Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt“.

Fiskerioversikt for uken som endte 6. januar.

Den første uken av det nye år — uken som endte 6. januar — har vært preget av samling og utrustning til de kommende store sesongfiskerier etter vintersild og skrei. Værforholdene i uken har for strekningen Vestlandet - Nordland for det meste vært rolige, mens det har vært endel uvær i nord og sør. Fettsild- og småsildfisket er fortsatt lite og for Helgeland - Trøndelag hindret av koldt vær. Storsilden er ennå ikke kommet på de vanlige felt, men synes ikke å være langt unda. Av skrei har det vært tatt sprede fangster på strekningen Gryllefjord - Vesterålen. Seigarnfisket for Andenes har vært delvis bra. I Finnmark er bankfangstene gode, men fisket har i uken vært endel værhindret. Om de øvrige fiskerier er det ikke noe særlig å bemerke.

Fettsild- og småsildfisket:

Det er økende deltagelse i fisket i Finnmark og Troms igjen. I Finnmark ble det i uken fisket 3700 hl på Repparfjord, hvor 6 bruk deltar. I Troms ble det tatt 500 hl på Kåfjord, Lyngen, i Hillesøy på Ersfjord 1250 hl og på Katfjord 50 hl — tils. i fylket 1800 hl. Silden i Ersfjord, hvor 4 bruk deltok, var av agnkvilitet. I Nordland er det fisket 100 hl på Skjomen, Ofoten og 3750 hl på Helgeland (Skillebotn i Brønnøy og Kvina i Lurøy). Silden på Helgeland har hovedsakelig vært levert til sildolje, litt til hermetikk. Samlet ukefangst i de 3 nordlige fylkene var på 9350 hl.

I Trøndelag hindres fisket av kulde og ukefangsten var bare på 80 hl tatt ved Levanger hvor brukene ligger samlet. Kulden er på 12 til 20 grader og har de siste dager hemmet fisket fullstendig.

Storsildfisket:

Storparten av sildeflåten ligger nå klar til aksjon. I forløpne uke har forsøksdriverne vært ute på de forskjellige felt, men forsøkene har ikke brakt positive resultater. Kontakten mellom land og forskningsfartøyet »G. O. Sars« har vært god og har budt på et ekstra spenningsmoment, idet fartøyet har hatt held med seg i sin oppgave å følge silden innover mot land. Det har påvist store sildemasser som står om lag 100 n. m. av Svinøy (Sunnmøre), hvor disse synes å ha stoppet opp foran de varmere vannlag, som Golfstrømmen fører opp langs kysten. Spørsmålet er nå om silden fortsatt vil trekke innover i de øvre vannlag eller om den vil søke inn langs bunn fra eggakantene av.

Vintersildopsynene nord for Stad settes 10. januar.

Skreifisket:

Fisket er så smått begynt. Det meldes om fortsatt store fangster fra Hjelmsøybanken bestående i torsk og hyse, men fra Tromsø opplyses det, at det ikke synes å være særlig meget skrei i fangstene, eller at man ikke er helt sikker på forholdet. Det kom 3 bankkuttere til Tromsødistriktet fra Hjelmsøybanken med fangster på 47, 36 og 25,6 tonn.

Fra Tromsø meldes det ytterligere at det i uken er tatt fangster for Gryllefjord på Stordjupet på 6–8000 kg skrei etc. Garnforsøk på Malangsgrunnen har ikke gitt nevneverdig utbytte, heller ikke for Øyfjord. Fiskerioppsynene for Berg og Torsken samt Hillesøy og Øyfjord ble satt den 8. januar (Senjaoppsynet).

Det meldes at garnbåtene fra Andenes og Bleik, som trakk seigarn mandag 8. januar fikk fra 500 til 5200 gjennomsnittlig 1800 kg. For de båtene som fisket på feltet for Bleik bestod fangstene i ¼ til ⅓ skrei, resten sei. Ytterligere opplyses det at en linebåt, som har driftet i siste uke, har hatt fangster på 800 til 1200 kg hovedsakelig torsk. Det opplyses at skreifangstene består i fin blank, småfallen fisk ca. 3 kg. Fra Bø i Vesterålen meldes det at skreifisket er delvis begynt, men med små fangster på 0 til 350 kg.

Seifisket med garn i Vesterålen:

Fra Bø meldes det at fangstene på Ytteregga i siste uke har dreiet seg om 2000 kg. Om fangstene for Andenes vises til omtalen under »Skreifisket«. Til Andenes er det i ukens løp innbrakt 11 tonn torsk, 201 tonn sei og 1,7 tonn forskjellig annen fisk samt 50 hl rogn og 291 hl lever.

Tromsø:

Det var bare ubetydelige fangster som ble innbrakt til selve Tromsø i siste uke. Det meldes nå at to motorkuttere drifter på Nygrunnen. Ifølge en melding over radiotelefon skal det være fisk nok til stede.

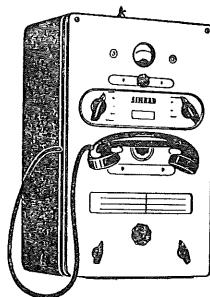
Fisket i Finnmark:

Ukens fiske har i Finnmark vært atskillig hindret av uvær; der har vært enkelte totale landliggedager. For øvrig ser man nokså lyst på utsiktene. Fylkesmannens ukeoppgave, som denne gang ikke er helt komplett, viser et oppfisket kvantum på 451 tonn, hvorav 223 tonn torsk, 218 tonn hyse, 1,3 tonn sei, 2,9 tonn brosme, 2 tonn kveite, 2,9 tonn steinbit. Oppgaven omfatter fisket for 118 båter med 666 mann.

Bankfisket:

Som havfiske er det for tiden både for Møre og Sogn og Fjordane hovedsakelig pigghå det fiskes etter. Fra Møre meldes det om siste ukes fiske, at

SIMRAD radiotelefon . . .

er konstruert av ingeniører med mange års solid erfaring. De har benyttet seg av det beste laboratorieutstyr som kan skaffes i verden,

SIMONSEN RADIO A.S

snurrevadlbåtene tok meget gode torskefangster på opptil 4000 kg av fin vinterfisk. I alt i uken ble det ilandbrakt på Møre 144 tonn fisk etc., hvorav 47 tonn torsk, 27 tonn stor og små sei, 8,5 tonn lange, 3,6 tonn brosme, 16 tonn hyse, 2 tonn kveite, 10 tonn skate og 28 tonn pigghå. Måløy melder om meget godt pigghåfiske. Den samlede ukefangst var på 251 tonn, hvorav 220 tonn pigghå, 2,4 tonn torsk, 2 tonn sei, 17 tonn lange, 9 tonn brosme, 0,4 tonn kveite, 0,3 tonn flyndre.

Annet fiske:

Heller ikke i siste uke var det større tilgang på levende torsk fra rusefisket på strekningen Helgeland—Smøla. I inneværende uke regnes det å være opsamlet såpass fisk at transporten for alvor kommer i gang igjen. Det har for øvrig vært opptatt en del pale som ble stengt på juletider. Trondheim ble tilført 12 000 kg levende småsei (pale) og 3000 kg levende torsk, Bergen 18 000 kg levende småsei. Fra Stavanger meldes det at ukens fiske har vært lite. Utbyttet var ca. 18 000 kg torsk, hyse, lange, flyndre og sei. Skagerakkysten har hatt værhindring og fisket ga bare tilsammen ca. 10 000 kg fisk.

Håbrandfisket:

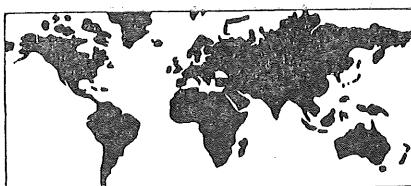
I uken er det blitt innbrak en større fangst på 6000 kg til Ålesund og dessuten 5 mindre fangster på tilsvarende 3000 kg tatt i kystfarvann, hvor det nå er fisk til stede, men ikke tilgang på høyelig agn ennå.

Rekefisket:

Fra Skagerakkysten meldes det om bra rekefangster tross værfordoldene. Det ble ilandbrakt nærmere 10 000 kg. Ellers meldes det om ukefangst på 1200 kg for Møre.

Hummerfisket:

Stavanger melder at det har vært mer stille med eksporten nå etter nyttår.

Utlanget.

Det tyske sildfiske 1950.

Til utgangen av sildsesongen ble det av den tyske havfiskeflåte i landbrakt tilsammen 137.000 tonn sild. I forhold til fjarårsfangsten på om lag 172 000 tonn ble det altså en fangstnedgang på ca. 35 000 tonn. (Allgemeine Fischwirtschaftszeitung).

Danske lærermestre i fiske i mange land.

At danske fiskere opptrer som lærermestre i mange land og at dansk fiskeripraksis får verdensutbredelse fremgår av etterfølgende 3 notiser, som er sakset fra »Dansk Fiskeritidende« for 29. desember:

»Fiskeskipper Chr. Christensen Krag fra Skagen er flyyet til Israel for i det kommende halvår å være den israelske regjerings instruktør for landets fiskerbefolking. Han skal især instruere fiskerne i bruken av den nye danske oppfinnelse flytetrålen, som her hjemme har hatt stor suksess.«

»En Esbjergerskipper og hans besetning forlater kort etter nyttår Danmark for å slå ned på New Zealand. Det er skipper Henry Strandbygaard, som med sin kutter »Olympia« forlater de hjemlige farvann for å drive fiske fra New Zealand. Han mener, at det er gode sjanser for danske fiskere dernede, fordi klimaet ligner det nordiske. På denne årstid er det sommer i New Zealand.«

»De to danske storkuttere »Skarreklit« og »Chr. Schröder«, som er solgt med full utrustning til India, og som med dansk besetning avseilte fra Danmark i slutten av oktober, var i begynnelsen av desember nådd til Colombo. Seilasen var gått godt og alt var vel. Kutterne ble underkastet ettersyn i Colombo før de fortsatte den lange reise.«

Økonomiske vansker for Esbjergfiskerne.

»Dansk Fiskeritidende« skriver den 29. desember at det er betegnende for de økonomiske vansker, som mange Esbjergfiskere kjemper med, at det bare er fire kuttere under bygning i Esbjerg, og derav bygges de tre for skipsbyggernes egen regning og risiko for å holde folk i arbeid.

Mange er av den oppfatning, at stilstanden i kutterbygningen må søkes i det mislykte fiske i Barentshavet på vårsiden.

Sardinfabrikantene i Maine planlegger en nasjonal reklamekampanje.

I novembernummeret av »Fishing Gazette« opplyses at på et møte med guvernør Frederick Payne diskuterte lederne for Maines sardinindustri planer om en nasjonal salgs- og reklamekampanje med henblikk på å åpne markeder samt å få øket salget av sitt produkt. Etter konferansen med Maines guvernør ble det bekjentgjort at et lovforslag vedrørende en industriavgift på hver ferdigpakket kasse Maine-sardiner ville bli fremlagt for statens lovgivende for-

Fisk brakt i land i Finnmark i tiden 1. januar til 30. desember 1950.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse				
		Fersk og frosset	Filet	Saltet	Hengt	Fiske-mel
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn	to nn
Torsk	42 706	4 076	4) 646	19 744	1) 18 217	23
Hyse	10 850	9 199	5) 600	51	1 000	—
Sei	25 523	3) 2 725	192	5 390	12 636	4 680
Brosme	437	—	—	115	322	—
Kveite	1 345	1 331	14	—	—	—
Blåkveite	290	2) 284	6	—	—	—
Flyndre	624	624	—	—	—	—
Uer	719	107	—	6	—	606
Steinbit	4 509	2 682	1 823	4	—	—
I alt	87 003	21 028	3 281	25 310	32 175	5 309

Leverkvantum 79 170 hl, utvinnet 31 983 hl damptran, 2030 hl seiolje. Rogn 3238 hl, hvorav saltet 2040 hl, iset 1162 hl og 36 hl fersk.

1) Herav 581 tonn rotskjær. 2) Herav 9 tonn frosset.

3) Herav 17 tonn rundfrosset. 4) Herav 146 tonn frosset.

5) Herav 254 tonn frosset. 6) I tiden 26. juni til 1. oktober er oppgitt for meget 2273 tonn sei som er gått til melfabrikkene.

samling når den møtes i januar. Forslaget til avgift støttes av folk som representerer mer enn 85 pst. av industriens produksjon. Den fremlagte plan betegner fullføringen av et mange års intenst studium av markedet for Maine-sardiner, som har vært utført av Maine Development Commission og dens medhjelgere Brokke, Smith, French and Dorraine Inc.

Den voksende chilienske fiskerinæring.

Foreign Trade for 25. november melder at Chiles Fiskeristyre nylig har fullført en ny fiskeritelling for landet, som viser bedriftens fremgang siden 1943. I løpet av denne periode har den i næringen investerte kapital økt fra noe omkring 100 mill. chilenske pesos til nærmere 450 mill. chilenske pesos (kursen dreier seg om 18 øre pr. peso). I begge beløpene er innbefattet verdien av fiskeflåten og redskaper tillikemed fiskerianleggenes aktiva. Statsdrevne og halvoffentlige kjøleanlegg er unntatt. Antallet av småfartøyer har i løpet av samme periode økt fra 2931 til 4223, mens antallet av fartøyer med 10 til 300 tons deplasement nå er 49 stykker. Antallet av beskjefte har mer enn fordoblet seg i perioden og har nådd 11 500.

Noen trekk fra britisk sildefiske i eldre tider.

Nedenstående er en oversettelse av en artikkel skrevet av E. R. Yarham for »The Fishing News«:

»Det er meget sant i den gamle østkyst-kupletten som sier:

Herring and ling, herring and ling,

Of all fish in the sea herring is king.

Silden nevnes ennå som »havets konge« i deler av Nor-

I landbrakt fisk til Andenes i tiden 1. jan.—30. desember 1950.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse			
		Iset	Filet	Saltet	Hengt
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	1 038	245	—	560	233
Sei	2 525	832	—	1 153	540
Lange	108	76	—	23	9
Blålange					
Brosme	58	2	—	22	34
Hyse	62	62	—	—	—
Kveite	182	182	—	—	—
Svartkveite	77	77	—	—	—
Uer	177	177	—	—	—
Steinbit	22	—	22	—	—
Annen fisk	20	20	—	—	—
I alt	4 269	1 673	22	1 758	816

Leverkvantum 4468 hl, hvorav utvunnet 2158 hl damptran. Rogn 698 hl, derav 540 hl iset 158 hl til hermetikk.

folk, og den eminente franske naturforsker grev de Lace-pède, som er kjent for sine skrifter om det oceaniske liv, erklærte for halvannet århundre siden »at silden bestemmer keiserrikers skjebne«. Det er mulig at denne erklæring ikke bør tas for bokstavelig, skjønt det er sant nok at silden har berettigete krav på historisk berømmelse.

For noen få år siden beretter Sir Edward Denison Ross om hvordan mongolene forvoldt et sammenbrudd i sildefisket her tillands. Yarmouth har drevet sildeeksport århunder tilbake i tiden, og Matthew Paris, skriver ved St. Albans, berettet at i 1238, turde ikke nordeuropas fiskere og da især fiskerne fra Gotland og Friesland krysse Nordsjøen for å laste sine båter i den engelske havn av frykt for mongolene, hvis bevepnede bander utsendt av Jenghiz Khan og Sabutai herjet over vidstrakte områder i den gamle verden. Følgelig ble silden så billig at 40 til 50 ble solgt for et stykke sølv selv på tilbaketrukne innlandssteder.

Hvor gammelt sildefisket er vet man ikke, men det nevnes i et gammelt dokument (709 e. Kr.) som er innbefattet i Eveshams krøniker. På østkysten av det anglo-saksiske England var silden anerkjent som betalingsmiddel og mange kirkelige grunneiere inndro utspekulert nok sine avgifter i stykker sild. Gamle notater fra Barking-klosteret omtaler en skatt utskrevet på denne fisk benevnt med det tiltalende navn »silde-sølv«.

For 1000 år siden hadde Skottland et blomstrende sildefiske. Men politisk innvirkning hemmet handelen, idet det ble innført forbud mot eksport inntil den skotske befolknings behov var dekket. Som følge herav forlot mange skotske båter de hjemlige strender og drev fiske på den hollandske kyst, hvor de gjorde det godt. På sin side blomstret det hollandske fiske og oppnådde berømmelse over hele Europa.

En skotte — William Berkelsen (eller Bickelsen) er kjent for å ha gjort den avgjørende oppdagelse av fremstillingen av »red herring« i året 1300. Han skal også ha lært hollenderne lakesaltingens kunst, og fisket ble så blom-

strende at fiskeflåten i farvannet ved Shetland skal ha nådd det meget store antall av 2000 loggere eller »busses« (byringer?).

Silden har til og med fått sitt navn til et slag — en utmerkelse som sannsynligvis er enestående blant fiskene. Det var slaget ved Rouvray som ble utkjempet i 1429 under hundreårskrigen. Dette slaget har alltid vært kjent under navnet »Battle of the Herrings«. Franskmennene og skottene som var allierte dengang angrep en engelsk formasjon under ledelse av Sir John Falstaffe, som førte fasteforsyninger til beleirerne av Orleans, som da ventet på å bli befriid av de styrker, som senere skulle bli anført av Jeanne d'Arc. Forsyningene bestod hovedsakelig i saltsildtønner, og fra dengang til nå er kampen blitt husket på grunn av dette.

Noen interessante streiflys kastet over sildefisket for Lowestoft av en forfatter som kaller seg selv »E. S.«, hvis bok bærer titelen »Britaines Busse, or a computation of a busse or herring-fishing ship as also the gaine and profite thereby« (1615). Forfatteren beregnet omhyggelig omkostningene ved utrustning av et 70 tons fartøy med garn, våpen, proviant og salt til £ 935—5—6. Forfatteren antar at kapitalanbringeren vil få igjen mer enn sitt opprinnelige utlegg, og han tilskriver forretningen evne til å gi 75 pund sterling igjen på en kapital av 100.

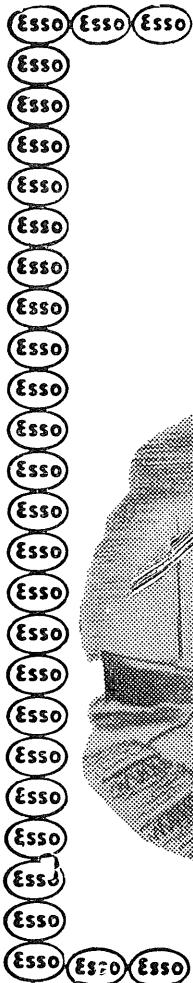
Hans beregninger for mannskapenes rasjoner og betaling er høyst interessant. De fikk en daglig rasjon på en gallon øl, et pund kjeks, en halv pint havremel eller erter, et quart pund smør (å bruke til fisken eller etter behag), et halvt pund hollandsk ost og dessuten kan de fiske og spise så myeget av egen fangst som de lyster. Det ble også tilstått dem 2 pund flesk pr. uke. Lønningen ble fastsatt således: Fører £ 5 pr. måned, styrmann hver 24 sh., dekkfolk 20 sh. hver, kahyttskutt 6 sh.

Omtalen av kjeks minner om et rim som guttene fra Gorleston pleide å synges når Yarmouth-smakkene stod ned elven for å stikke til sjøs. De ropte ut rimet mens de løp nedover langs kaien, og gjentok det til mannskapene kastet kjeks til dem:

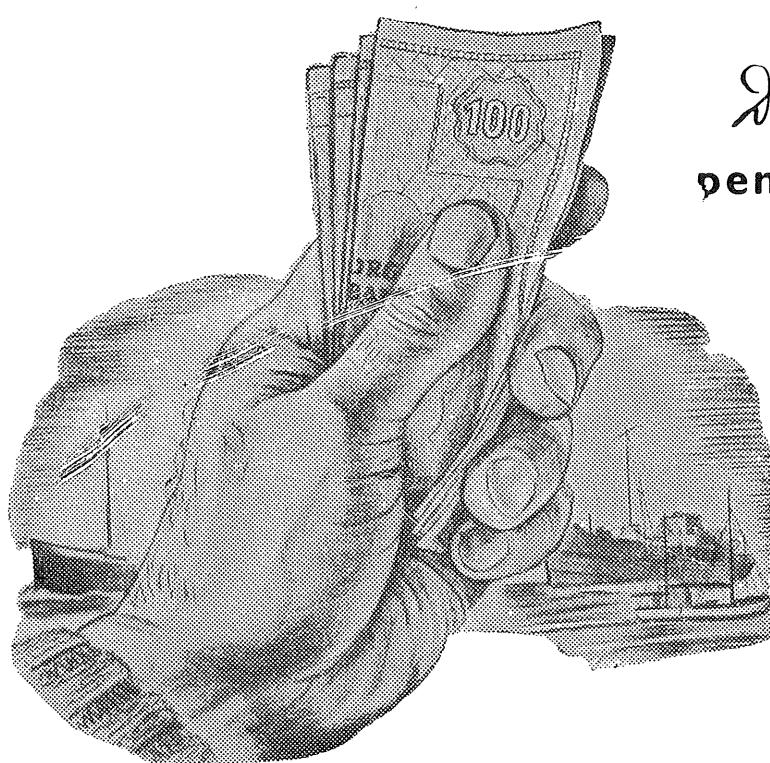
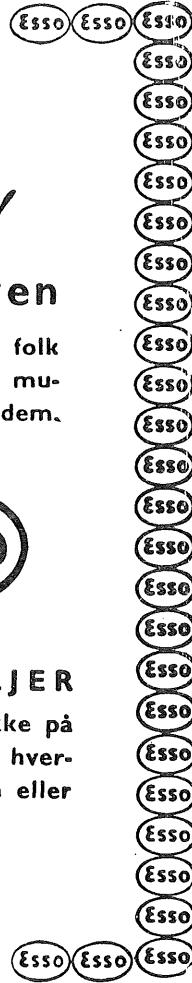
Herrings galore
Pray Master?
Gay Master,
Luff the little herring boat ashore.
Pray God send you eight or nine last —
Fair gains all —
Good weather —
Good weather —
All herrings — no dogs —
Sing up — Fair gains all!

Den i rimet nevnte »last« er et gammelt mål på 10 000 sild og Shakespeare laget ordspill på »the cade« av sild, som betyr det samme som 500 stykker (egentlig tønne eller dunk). Uten tvil har disse mål sin opprinnelse meget langt tilbake i tiden. Fem og tyve utgjør »a glen« og femten »glen« utgjør »a rees«. Fire sild er »a warp«, hvilket sannsynligvis stammer fra det angelsaksiske »a-worpan« — å kaste ut (fra tellingsmåten). To fisk ble kastet ut med hver hånd.

Four herrings make a warp,
Thirty-three warps make a hundred
(hvilket vil si det samme som et storhundre på 132 fisk).

NAVNET ESSO ER DANNET AV FORBOKSTAVENE I STANDARD OIL

*De står med
penger i neven*

og ønsker som folk
flest å få mest mu-
lig igjen for dem.

S M Ø R E O L J E R

skuffer Dem ikke på
noe punkt — hver-
ken i maskinen eller
i prisvegen.

A.S Østlandske PETROLEUMSCOMPAGNI
A.S VESTLANDSKS Petroleumscompagni

Nå for tiden er omsetningemålet for sild vanligvis en cran unntatt på Isle of Man hvor målet er »the maze«.

Fra langt tilbake har de to sildehavnene Yarmouth og Lowestoft rivalisert på det bitreste. Sildestimene er best på høstparten når de passerer nær land, og parlamentet, som var misunnelige på de blomstrende nederlandske byer, anstrengte seg for å oppmuntre hjemmefisket ved å innrømme Yarmouth som privilegium fritt sildemarked (Free Herring Fair). Dette passet ikke kjøpmennene og fiskerne fra Lowestoft og i særdeleshet ikke når deres konkurrenter fortsatte med å kreve monopol på handelen.

Hjulpet av forskjellige parlamentsbestemmelser og vedtekten for et fritt marked (Statute of a Free Fair) øket Yarmouth sin fremskutte stilling og ble et stort entrepôt (frilager) for handelen, eller som krønikeskriven uttrykker det: »Yarmouth ble fra Mikkelsmesse (29. september) til Mortensmesse (11. november) under fangsten, salget og kjøpet av sild« tilholdsstedet for en mengde sjøfarende menn, likeledes for et stort antall fiskere fra Frankrike, Flandern og Holland, Zealand og samtlige av Nederlandene.

Thomas Nash — poeten og satirikeren — var født i Lowestoft, men flyttet til Yarmouth, og hans siste verk »Lenten Stuffe« (1599) er en burlesk panegyrikk om denne havn og dens »red herrings«. Han sa: »Fisket er en stor uktelekningsanstalt for sjøfolk, og bringer flere skip til Yarmouth enn det var samlet i Troya for å bringe tilbake Helena. Opprinnelsen til den saftige lekerbisen røkesilden

(the red herring) er omtrent denne: En Yarmouth-fisker som hadde fått mer sild enn han både kunne selge og spise hengte en del av dem opp i sin røkfylte hytte. Da han beskuet silden noen dager senere forbauset det ham å se at den hadde forandret farge fra hvit som fiskeben til rødt som hummer.« Det må overlates forskerne å skille rett fra urett mellom skotten Berkelzen og den ukjente Yarmouthfisker, som Nash skriver om.

Rivaliseringen mellom de to havner fortsatte: Lowestoft ville ikke gi opp — på sjøen hersket det fri konkurransen. Yarmouth på sin side klynget seg krampaktig til sine privilegier, men Suffolk-havnens krap var berettiget og kunne ikke avslås. En redaksjonsforandring i Yarmouths privilegier satte begge nabohavnene på like fot. Dette kompromis ble satt i kraft for om lag to hundre år siden og historikeren Gillingwater fra Lowestoft kunne si: Således mislyktes Yarmouths siste forsøk på å monopolisere sildehandelen totalt, og Lowestofts innbyggere har senerehen nytt dens frie utfoldelse uten avbrudd.«

**Portugal gir lettelsjer til sin koloniale
fiskeindustri.**

For å hjelpe til med utviklingen av fiskeindustrien i koloniene har den portugisiske regjering frafalt kravet på betaling av eksportavgifter på fiskefartøyer og maskineri til fiskehermetikkfabrikker som overføres fra hovedlandet til de portugisiske kolonier, (Fish Trades Gazette).

Tørrflossen og lakeflossen sild som agn.

Forsøk i Lofoten 1950 og i Finnmark 1949—50.

Av Olav Notevarp, Olaf Karlsen og M. O. Kristensen.

I »Fisket Gang» nr. 45, 1949 s. 520 og i Fiskeridirektorats Småskrifter nr. 3, 1949 har Notevarp og Karlsen meddelt resultater av fiskeforsøk med lakeflossen og tørrflossen agnsild under Lofottfisket 1949. Forsøkene viste hele 68,5 pst. bedre fiskeeve for den tørrfrosne silden, men de var så få at ytterligere forsøk var ønskelige.

Forsøk i samme lei er derfor fortsatt, med fetsild i samarbeid med Norges Råfisklag, S/L Fiskagn, Ørnes og A/L Fiskernes Agnforsyning, Tromsø, og med storsild i samarbeid med Statens Fryseri, Ålesund og utvalgsformann Sandvær i Lofoten. Det ble i begge tilfelle prøvd både ubehandlet og ascorbinsyrebehandlet tørrflossen sild ved siden av lakeflossen. Da forsøkene i Lofoten var mest omfattende, der ble forsøkt i 10 vær med i alt 123 100 agninger, omtales disse først.

Forsøk med storsild i Lofoten.

Av storsild fanget natten før den ble frosset og for øvrig så vidt mulig av samme kvalitet ved frysingen ble det i dagene 30. januar til 2. februar lakefrosset 40 kasser sild ved Statens Fryseri i Ålesund og tørrfrosset 60 kasser under vår kontroll ved Ullstein Fryseri. Av sistnevnte sild ble 10 kasser glasert med en opplosning av 1 pst. ascorbinsyre (vitamin C) i vann, de øvrige ble glasert med rent ferskvann.

Lakefrysingen foregikk ved overrisling i $\frac{1}{2}$ -kasser på vanlig måte, med lake av ca. $\pm 17^\circ$ i 2 timer. Tørrfrysingen ble utført ved at silden ble flolagt i $40 \times 50 \times 7,5$ cm fryserammer (ca. 12,5 kg's blokker) og frosset mellom ribbeplater i luftstrøm av ca. $\pm 20^\circ$ C. Frysetid 6 à 7 timer.

Kassene med den lakefrosne silden ble gjenspikret som vanlig og blokkene med den tørrfrosne silden ble emballert i vokspapir og plasert med 4 stkr. i hver halvkasse som deretter ble påspikret lokk.

Tabell 2.

Fiskeforsøk med tørrflossen og lakeflossen sild i Lofoten 1950.

Vær. Hovedsmann	Fangst-dato	Antall angler	Fangst-antall fisk.		Beregnet antall fisk pr. 1000 angler		Merkangst med tørrflossen sild pr. 1000 angler	
			Tørrflossen	Lakeflossen	Tørrfr.	Lakefr.		
Risvær	13/3	2×1000	34	36	34	36	$\div 2$ stk.	$\div 5,7\%$
	14/3	2×1000	18	44	18	44	$\div 26$ -	$\div 59\%$
	15/3	2×1000	26	26	26	26	0 -	0
	17/3	2×1000	42	20	42	20	22 -	110 %
	18/3	2×1000	23	21	23	21	2 -	9,5 %
	22/3	2×1000	63	42	63	42	21 -	50 %
	Sum	12 000	206	189	206	189	+ 17 stk.	+ 9,2 %

Gjennomsnittlig merfangst pr. 1000 angler: 2,9 stk.

Shrova	10/3	2×1600	121	119	75,6	74,3	1,3 stk	1,8 %
	11/3	2×1600	96	90	60,0	56,2	3,8	6,8 %
	13/3	2×1600	94	80	58,7	50,0	8,7 -	17,4 %
	15/3	2×1600	60	42	37,5	26,2	11,3 -	43,1 %
	Sum	12800	371	331	231,2	206,7	25 stk.	12,2 %

Gjennomsnittlig merfangst pr. 1000 angler . . . 6,3 stk.

Samtlige prøver ble umiddelbart etter frysingen satt på fryselager i Statens Fryseri i Ålesund under helt like betingelser og ble etter ca. 4 uker overført til fryselager i Svolvær for videre fordeling til fiskerne derfra.

Prøver av silden ble undersøkt ved laboratoriet i Bergen ca. 4 uker etter frysing med følgende resultater:

Tabell 1.

	Harskhets-karakter	Kreis-verdi	Peroksyd-verdi	Fri fett-syre
Tørrflossen sild, ubehandlet	2	3,6	1,1	2,0
Lakeflossen sild	3	16,0	8,7	1,8

Allerede 1 måneds tid etter frysingen var det således påtagelig forskjell på harskheten.

De fleste fiskeforsøk ble utført i tiden mellom 4. og 18. mars, 5—7 uker etter at silden var frosset, og bare noen få senere. Resultatene av forsøkene med ubehandlet tørrflossen sild i sammenlikning med lakeflossen er satt sammen i tabell 2, hvor rekkefølgen av de 10 vær er fra øst mot vest.

I tabell 3 er de totale og gjennomsnittlige resultater for disse forsøk stillet sammen.

Det vil av tabellene ses at den tørrfrosne silden gjennomsnittlig har gitt 16,3 stk. flere fisk pr. 1000 angler, eller i alt 28,8 pst. bedre fangst enn den lakefrosne. Videre at tørrflossen sild ga best totalfangst i alle vær unntatt Værøy, hvor den ga 4,7 pst. mindre enn lakeflossen. Merfangsten

Tabell 3. Sammenstilling av resultatene for tørrflossen og lakeflossen sild i Lofoten 1950.

Vær	Antall angler		Antall fisk i alt		Gj.sn. antall fisk pr. 1000 angler		Merkangst med tørrflossen sild	
	Tørrfr.	Lakefr.	Tørrfr.	Lakefr.	Tørrfr.	Lakefr.	Pr. 1000 angl.	%
Risvær	6000	6000	206	189	34,4	31,5	2,9	9,2
Skrova	6400	6400	371	331	58,0	51,7	6,3	12,2
Svolvær	3500	3500	206	167	58,8	47,7	11,1	23,3
Framnes	2700	4200	181	171	67,0	40,7	26,3	64,7
Henningsvær ..	4800	4800	410	314	85,4	65,4	20,0	30,6
Stamsund	4800	4800	532	459	110,8	95,6	15,2	15,9
Ballstad	5000	5000	432	331	86,4	66,2	20,2	30,5
Sund	7200	9000	497	301	69,0	33,5	35,5	106,0
Sørvågen	4000	4000	229	189	57,2	47,2	10,0	21,2
Værøy	3200	3200	404	424	126,3	132,5	÷ 6,2	÷ 4,7
Sum	47600	50900	3468	2876	Gj.sn 72,8	56,5	16,3	28,8

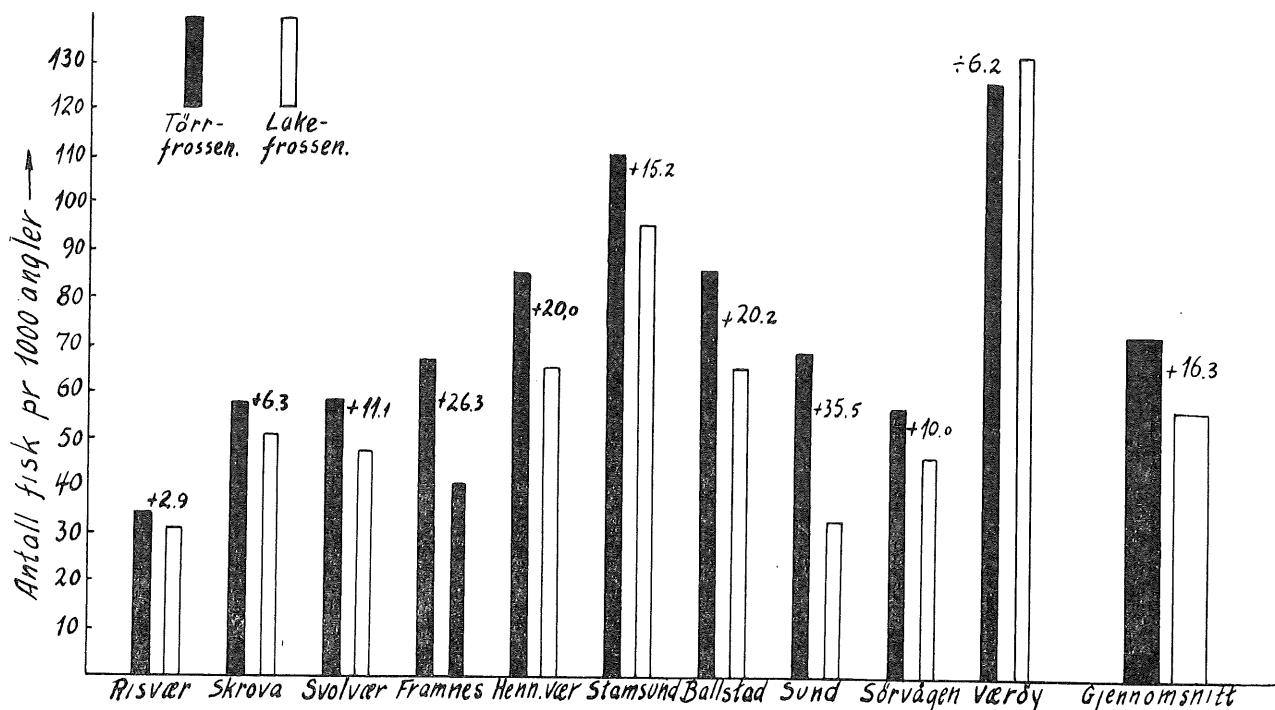

Fig. 1. Oversikt over fangst pr. 1000 angler med tørrflossen og lakeflossen sild i Lofoten 1950.

i de andre vær er gjennomsnittlig fra 2,9 til 35,5 stk. pr. 1000 angler. Av de 43 setninger som ble gjort var det bare 6 som ga størst fangst på lakeflossen sild.

Resultatene viser således tydelig at den tørrfrosne storsilden har hatt meget bedre fiskeevevn enn den lakefrosne. Dette synes å være mest utpreget når fangsten pr. 1000 angler er liten, men også ved god fangst (Stamsund, Henningsvær, Ballstad) har den tørrfrosne silden gitt 15 til 20 stk. flere fisk pr. 1000 krok (16 til 30 pst. mer) enn den lakefrosne.

Fig. 1 illustrerer dette forhold og hvordan fangstene gjennomsnittlig var for de forskjellige vær.

Resultatene for den ascorbinsyrebehandlede tørrfrosne silden i sammenlikning med den ubehandlete går frem av tabell 4. Det vil ses at for noen vær har den ubehandlete silden fisket best, for andre den behandlede. Totalresultat blir en merfangst av 0,2 stk. pr. 1000 angler for ubehandlet, d. v. s. forsøkene viser alt i alt at behandlingen

her ikke har hatt påviselig virkning på fiskeevenn. Den nedsettelse av harskningen under lagring som denne behandling medfører, synes således ikke å ha noen betydning for storsilden som agn.

Forsøk i Finnmark.

Fiskeforsøk med tørr- og lakeflossen agnsild er dessuten blitt satt i gang av Norges Råfisklag. Silden som var småsild av storrelse ca. 20—30 stk./kg ble frosset av S/L Fiskagn, Ørnes i august 1949 og følgende serier ble prøvet i samarbeid med S/L Fiskernes Agnforsyning:

1. Lakeflossen småsild.
2. Tørrflossen småsild.
3. Tørrflossen, behandlet. Småsild dyppet i 1 pst. ascorbinsyreopløsning før frysningen.

Prøver sendt til laboratoriet i Bergen i desember måned fikk følgende bedømmelse:

Tabell 4. Fiskeforsøk med ascorbinsyrebehandlet tørrfrossen sild i sammenlikning med ubehandlet tørrfrossen, Lofoten 1950.
(Samme hovedsmenn som i tabell 2)

Vær	Fangst-dato	Antall angl.		Fangstantall fisk		Mer-fangst m/ubeh. pr. 1000 angler
		Ubeh.	Asc. syre	Ubeh.	Asc. syre	
Risvær	9/3	1000	1000	22	8	14 stk.
	11/3	1000	1000	49	36	13 -
Skrova	14/3	1600	1600	61	54	4,4 -
Svolvær	11/3	1000	1000	39	43	÷ 4 -
Framnes	15/3	600		25		
				1200 (50)	76	÷ 21,6 -
Stamsund	14/3	1200	1200	91	79	10 -
Ballstad	6/3	2000	2000	134	177	÷ 21,5 -
Sund	22/3	1800	1800	143	124	10,5 -
Sørsvågen	20/3	1000	1000	75	55	20 -
Værøy	12/4	800	800	70	80	÷ 12,5 -
	Sum	12000	12600	709 (734)	732	2 stk. 0,3 %

Merfangst med ubehandlet pr. 1000 angler ca. 0,2 stk.

Verdiene er gjennomsnitt av bestemmelser utført inne i og utenpå blokkene, og tabellen viser at det var stor forskjell på harskheten av seriene.

Tabell 6.

Fiskeforsøk med tørr- og lakefrossen agnsild i Finnmark 1949/50.

Nr.	Fangstfelt. Skipper	Fangst-dato	Antall		Fangst, antall fisk		Beregnet pr. stubb.		Merkangst	
			Stubb.	Angler	Tørrfr.	Lakefr.	Tørrfros.	Lakefros.	Ant.	%
1	Utenfor Båtsfjord	18/12 49	2		70 (31+39)		35			
	Helmer Ottessen (M/K »Gry«)	»	4		97 (17+26+23 +31)		24 1/4	10 3/4	44	
2	Harald Kristiansen	7/1—50	2 × 1	2 × 360	76 (135 kg)	43 (90 kg)	76	43	33	77
3	M/K »Solheim«	18/1—50	2 × 1	2 × 360	42 (70 kg)	22 (30 kg)	42	22	20	91
4	Hjelmsøybanken Leif Kristiansen m/k »Kvitholmen«	19/12 49	2		60 (23 + 37)		30			
			3		87 (34+34+19)		29	1	3,6	
5	Nordkappbanken (Rolf Andersen) m/k »Altsula«	Dec. 49	2 × 1	2 × 250	70	60	70	60	10	17
	Sum tørrfr.			7	318					
	Sum, lakefr.			10		309				
Gj. snitt pr. stubb:							45,4	30,9	14,5	47

Ved samme forsøk ga ascorbinsyrebehandlet sild pr. stubb henholdsvis 38, 5, 58, 30, 31,5 og 40 stk. I alt 268 fisk på 7 stubber, eller 38,3 stkr. pr. stubb. D. v. s. i gjennomsnitt 7,4 stkr. eller 24 pst. mer enn lakefrossen, men 7,1 stkr. eller 18,5 pst. mindre enn tørrfrossen som var ubehandlet.

Resumé.

Fortsatte forsøk i 1949—50 med tørrfrossen agnsild i sammenlikning med samme slags sild som er lakefrosset, men for øvrig behandlet likt, viste følgende:

I Finnmark ga tørrfrossen småsild, lagret ca. 4 mndr. ved 5 fiskeforsøk med i alt 7 linestubber, 47 pst. bedre fangster pr. stubb i gjennomsnitt enn helt tilsvarende lakefrossen sild prøvd samtidig på i alt 10 stubber. Tørrfrossen ascorbinsyrebehandlet sild ga 24 pst. bedre fangst enn lakefrossen, eller 18,5 pst. mindre enn den tørrfrosne som ikke var behandlet.

I Lofoten ble der under fisket 1950 gjort i alt 43 fiskeforsøk for 10 forskjellige vær, fra Risvær til Værøy med i alt 96 500 agninger for sammenlikning av tørrfrossen stor-

Tabell 5.

	Kokeprøve karakterer for:			Perok- syverdi	Kreis- verdi
	Smak	Kon-sistens	Har-skhet		
Lakefrossen	2,9	2,5	3,5	17,1	26,0 r 15,5 g
Tørrfrossen, ubeh. . .	2,6	2,4	2,5	13,2	23,3 r 23,0 g
Tørrfrossen, beh. . . .	1,9	2,4	1,7	6,0	21,2 r 18,0 g

Resultatene av de fiskeforsøk som det foreligger fangstoppgave for, er stillet sammen i tabell 6. Ved foten av tabellen er videre resultatene for ascorbinsyrebehandlet tørrfrossen sild omtalt. Det vil ses at tørrfrossen, ubehandlet sild har fisket 47 pst. bedre enn den lakefrosne, mens den ascorbinsyrebehandlede bare har fisket 24 pst. bedre i gjennomsnitt. Behandlingen synes således her å ha virket betydelig nedsettende på fiskeevenn av den tørrforsne silden.

Ved to av forsøkene bestod fangsten på den lakefrosne silden bare av hyse (nr. 2 og 3, m/k »Solheim«), mens de for de tørrfrosne bestod av en blanding av hyse og torsk.

handlet. Ved første og fjerde av de i tabellen oppførte fiskeforsøk ga den behandlede tørrforsne silden bedre resultat enn ubehandlet (3,5 og 1,5 stkr. mer pr. stubb), i de tre øvrige henholdsvis 18, 12 og 30 stkr. mindre pr. stubb.

sild med lakefrossen. Den tørrforsne silden ga gjennomsnitt 28,8 pst. bedre fangst pr. 1000 angler, og de samlede fangster var bedre for alle vær unntagen Værøy, hvor antallet fisk pr. 1000 angler var høyere enn for de andre, nemlig i gjennomsnitt 126,3 stkr. med tørrfrossen og 132,5 stkr. med lakefrossen pr. 1000 angler.

10 forsøk for 9 vær for sammenlikning av ubehandlet tørrfrossen sild med ascorbinsyrebehandlet, i alt 24 600 agninger, ga som resultat at fangstene med ascorbinsyrebehandlet sild i gjennomsnitt ble praktisk talt de samme som for ubehandlet.

Alt i alt har forsøkene i full mon bekreftet at agnings-sild som er tørrfrosset på tilfredsstillende måte har meget større fiskeevenn enn tilsvarende sild som er lakefrosset.

